

Open-source Aliance a e-government

MICHAL RADA

Věděli jste, že je nasazování open source a otevřenost ICT pro veřejnou správu povinností? A máte představu, jak veřejná správa může tuto povinnost naplnit? Open-source Aliance je partnerem pro veřejnou správu v rámci otevřených aktivit. Zabýváme se bezpečností, právními otázkami a legislativou, ale také architekturou a praxí. Co konkrétně dělá výbor pro e-government a architekturu a může z výsledků naší práce těžit ještě někdo jiný?

Open-source Aliance je tu proto, aby prosazovala otevřená řešení a byla partnerem pro veřejnou správu. Ale ono se „otevřená řešení“ snadněji řekne, než udělá. Takové hurá pokusy, jako instalace LibreOffice na počítače úředníků nebo Linux jako operační systém na pracovních stanicích či open source fiasko pokus o e-shop na dálniční známky, to je sice marketingově líbivé, ale prakticky dost dobře nepoužitelné.

Otevřenost jako povinnost

Otevřená řešení jsou pro veřejnou správu závaznou povinností.

Kde tuto povinnost konkrétně najdeme? Podívejme se na Informační koncepci České republiky (IKČR), kde jsou zakotvené i závazné architektonické principy a zásady pro řízení ICT. O open source hovoří přímo jedna tomu věnovaná základní zásada, a to „Zásada řízení ICT Z16: Využívání otevřeného softwaru a standardů“. S využitelností otevřených zdrojů (jak ostatně tato zásada sama připouští) souvisí také zásada týkající se partnerství s dodavatelem, a to „Zásada řízení ICT Z17: Podpora vyváženého partnerství s dodavatelem“.

No a pokud se podíváme do další části IKČR, tedy na architektonické principy, i tam najdeme leccos zajímavého, co vede k transparentnosti a otevřenosti. Třeba: „Samotná závazná národní koncepce tedy hovoří o tom, že se má využívat otevřený software, a pokud se z nějakého důvodu nepoužije, musí si to úřad obhájit.“

Open-source Aliance a její členové podporují zavádění principů open source do veřejné správy.

A to je pověstná „message of the day“. Neříkáme, že vždy a všechno za každou cenu jen open source. Říkáme, že tam, kde to lze, se to má použít, a pokud se to nepoužije z nějakého důvodu, musí to být obhajitelné.

Ale jak do toho?

Největším problémem pro jednotlivé úřady pochopitelně je, jak mají související povinnosti naplnit. Ono se to snadno řekne, ale praktických metodik, jak již ve fázi strategie a analýzy počítat s nasazením otevřených řešení, moc není. Musí se na to myslet už při formulaci informační koncepce úřadu a pak při realizaci jednotlivých projektů.

Ale otevřenost není jen open source software. Veřejná správa musí realizovat otevřená řešení na základě otevřených standardů. To kupříkladu znamená, že když veřejná správa zpracovává architek-

туру, musejí výstupem být architektonické modely realizované v mezinárodně uznávaném otevřeném standardu, aby mohly být využívány bez nutnosti vlastnit konkrétní interpretační software. Otevřenost se pak musí uplatňovat i v rozhraních, službách, transparentnosti smluvních vztahů, dokumentaci apod.

Open-source Aliance společně se svými členy a dalšími partnery postupně vytváří neformální znalostní bázi pod hlavičkou projektu OPENCZEG.CZ, a to v rámci výstupů výboru pro architekturu a e-government. V něm jsou zastoupení členové aliance, ale spolupracujeme také s dalšími experty na architekturu a elektronizaci. A už máme i první výsledky.

Co pro vás máme?

Z výsledků naší práce ale nemusí těžit jen veřejná správa. Ostatně podívejte se sami na web www.openczeg.cz a také na web Otevřené metodiky na adrese openczeg.cz/otevrene-metodiky, nebo na veřejné repozitáře na Githubu na adrese github.com/openczeg. Tam najdete mimo jiné dosti exkluzivní obsah jako například:

- Český popis a ukázky objektů architektonického jazyka Archimate, aby se i laici naučili číst modely.
- Otevřené metodiky k architektuře, mimořádným situacím, spisové službě, přístupnosti a dalším oblastem, které postupně přibývají.
- Seznam formálně publikovaných číselníků závazných pro veřejnou správu.
- Metamodely prvků architektury pro potřeby veřejné správy.
- Šablony pro datovou evidenci údajů o informačních systémech.

A v roce 2021 chceme dokončit metodiky pro praktické nasazování open source do veřejné správy, a to včetně příkladů. V neposlední řadě pracujeme i na seznámech požadavků pro zakázky.

Autor je předseda výboru pro e-government a architekturu Open-source Aliance

Otevřená řešení jsou pro veřejnou správu závaznou povinností.

